

Libellennieuwsbrief nummer 4 1996

Zuid li(m)bo III

Roy van Grunsven

Na de spectaculaire libellenwaarnemingen op het IWG zoka van vorig jaar (*oa. Hemianax ephippiger*) had iedereen de hoop opgegeven dit resultaat te kunnen evenaren. Dit bleek ten onrechte. Ook dit jaar zijn we, op libellengebied, weer ruimschoots aan onze trekken gekomen.

Het begon al op het voorkamp. Zondag vier Augustus gingen we 's middags even op excursie, de eerste libel die we tegen kwamen was een mn. *Orthetrum brunneum*. Een leuk begin. Het bleek ook al snel niet de enige. Het hoogste aantal dat er tegelijk vloog was 7mn. en 3ww. Zodra er een vrouwtje bij het poeltje kwam werd ze achterna gezeten door de mannetjes en er werd al vrij snel overgegaan tot eiafzetting. Wat zeer veelvuldig gebeurde. In de modder en tussen de algen zaten ook vele larven van deze soort. Er is, door Bastiaan Wakkie, één larvehuidje gevonden.

Het onderscheid tussen *O. coerulescens* en *O. brunneum* is, in tegenstelling tot wat de meeste tabellen je doen geloven, vrij eenvoudig. Het achterlijf van *brunneum* is duidelijk breder en de

Libellennieuwsbrief nummer 4 1996

berijping is lichter van kleur. Daarnaast is een berijpt borststuk bij *coerulescens* zeer zeldzaam. Een goed objectief kenmerk is moeilijk te geven maar hij ziet er gewoon anders uit. De kenmerken in de vleugeladering kun je ondersteunend gebruiken maar ze vertonen een te grote overlap.

Gezien de aantallen adulten en de aanwezigheid van de vele larven lijkt het mij zeer waarschijnlijk dat de soort zich hier zal kunnen handhaven. Mits het gebied goed beheerd gaat worden. Dit betekent, verwijderen van wilgen en successie tegengaan door begrazing. Doordat het zeer beschut in een dalletje ligt en een zuidhelling is, is het er zeer snel warm en dus beter geschikt voor zo'n zuidelijke soort.

Een blijvende populatie brunneum in Nederland moet toch lukken > Dit beheer is ook in het belang van *Ischnura Pumilio*, 5mn. 3ww. en *Lestes barbarus*, 4mn. Zie verder tabel 1

Tabel 1 (enkele gevonden soorten in poeltjes boven de Geleenbeek)

	mn.	ww.
<i>Lestes barbarus</i>	4	
<i>Lestes sponsa</i>	1	
<i>Ischnura pumilio</i>	5	3
<i>Ischnura elegans</i>	5	2
<i>Enallagma cyathigerum</i>	3	
<i>Anax imperator</i>	1	
<i>Libellula depressa</i>	1	
<i>Orthetrum brunneum</i>	7	3
<i>Orthetrum cancellatum</i>	5	1
<i>Orthetrum coerulescens</i>	1	
<i>Sympetrum sanguineum</i>	2	1

Daarnaast was *Ophiogomphus cecilia* een zeer verrassende soort. Robert Ketelaar, Hannes Laget (JNM.B) en ik stonden bij de Geleenbeek toen we ineens een *Gomphus*-achtige libel met hoge snelheid over de beek zagen vliegen. Gelukkig konden we de bocht afsnijden zodat we hem na een sprint nog een keer langs zagen komen. Het dier was groen van voren en had een zwart achterlijf met gele troffelvormige vlekken en veel zwart bij de punt. In combinatie met het formaat en gedrag kan dit niets anders dan een ww. *Ophiogomphus cecilia* geweest zijn. Ondanks vele bezoeken aan deze beek is deze soort daarna alleen nog door Sander Turnhout met zekerheid gezien. Dit waren op twee plekken een mn. dat uit het riet opgejaagd werd. Samen met de waarneming van vorig jaar doet dit toch sterk aan voortplanting denken, het is een goede trekker maar twee jaar achter elkaar op de zelfde beek lijkt me sterk. Het zou kunnen dat hij hier al langer voorkomt want hij is heel moeilijk te vinden, er zijn veel excursies opgeofferd aan vruchteloos zoeken.

Verder zaten er op de Geleenbeek aan interessante soorten 2mn. *Calopteryx virgo*, 3mn. *Orthetrum coerulescens* en zeer verrassend 1mn. *Cordulegaster boltonii*. De *boltonii* zat op een plek die wel geschikt leek voor voortplanting, alleen was het maar heel klein.

Op de Breukberg waren alle vennetjes opgedroogd toch zijn er twee leuke juffers gezien namelijk *Lestes barbarus* 1mn. en *Platycnemis pennipes* 2mn, 1ww.. Dit is op zich geen zeldzame soort maar uit Zuid Limburg zijn weinig vindplaatsen bekend.

Een andere plek waar veel aan libellen gedaan is, de Rode Beek [bij Brunssum & Schieverse heide; niet te verwarren met het in de Meinweg stromende waterapparaat -ST-]. Deze staat bekend om zijn grote hoeveelheden *Orthetrum coerulescens* en *Ceriagrion tenellum*. Naast deze twee soorten vlogen er ook kleine aantallen mn. *Orthetrum brunneum* een *Aeshna juncea* en een tandem *Anax imperator* mn. met een *Aeshna mixta* ww. Ook is op het kamp *Somatochlora arctica* waargenomen, daar zal in de volgende nieuwsbrief nog een verslagje over opgenomen worden.

Brederostraat 3
5242 CK Rosmalen